

A melegkedvelő szívókártevők

A NYÁR MÁSODIK FELÉBEN EGÉSZEN AZ ŐSZI LEHŰLÉSIG A MELEGKEDVELŐ SZÍVÓKÁRTEVŐK VESZÉLYEZTETIK A ZÖLDSÉGFÉLÉKET. GYORS SZAPORODÁSÚ, VESZÉLYES ROVAROK, HA ELKÉSÜNK A VÉDEKEZÉSEL, AZ VÉGZETES LEHET A MEGTÁMADOTT NÖVÉNY SZÁMÁRA.

DR. MIKULÁS JÓZSEF

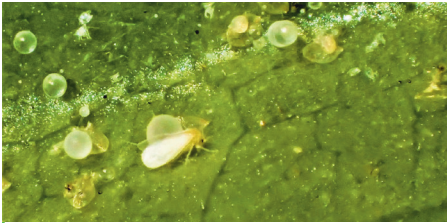
A zöldségfélék közül többi között a padlizsánnak, káposztaféléknek, paprikának, paradicsomnak, uborkának, cukkininek, salátának, zöldborsónak, zöldbabnak vannak szívókártevői, tripszek, levéltetvek, atkák, liszteskék.

Takácsatka

A kétfoltos (közönséges) takácsatka soktápnövényű kártevő, de nagyon kedveli a padlizsánt. A leveleket szívogatja, ennek jelei a levelek színén

megjelenő apró, halvány szívásnyomok, melyek idővel egybeolvadhatnak. A takácsatkákkal fertőzött levelek fonákán pókhálószerű szövedék található.

A közönséges takácsatka rendkívül aprók, szabad szemmel alig láthatók, vöröses vagy zöldes pontok a növény levelein vagy szárán. A kifejlett nőstény atka mérete kb. 0,4 mm. A takácsatka előfordulhat melegházakban is, finom hálót szöve a növények levelein és a levelek alatt. A közönséges takácsatka gyors munkát végez, képes teljesen elpusztítani a

Közönséges takácsatka és liszteske

megszállt növényt, ezért fontos időben felismernünk. A padlizsánon kívül számos melegházi vagy szabadföldi termesztett növénynek is veszélyes károsítója. Több mint 280 kultúrnövényen és gyomon táplálkozik. Egyedszáma viszonylag rövid idő alatt gyorsan emelkedhet, így meglepetésszerű károkat okozhat. A

Takácsatkák által károsított padlizsán

zöldségfélék közül az uborkát, cukkinit, görögdinnyét, padlizsánt, paprikát, babot és a paradicsomot károsítja. A nőtények az üvegház szerkezetének repedéseiben, a talaj felszínén, az avarban, a fák kéregrepedéseiben vagy a gazdanövényeken, növényi maradványokon telelnek át. Üvegházban egész évben szaporodik, míg

Ragadozó atka

szabadföldön tavasszal 10-15 °C-on kezdi meg fejlődését. A takácsatka tömeges elszaporodásának kedvez a 22 °C fölötti hőmérséklet, a 70% alatti páratartalom. A 8 °C alatti hőmérsékleten abbamarad a peterakás. Az atkák szaporodásának a földben levő nátriumtöbblet, a kálium és a kalcium hiánya kedvez. Természetes ellenségük a zöldfátyolka, a katicabogarak, a ragadozó atkák, a ragadozó poloskák, gubacszúnyog és a ragadozó tripszek.

Gyakran a takácsatkák tömeges elszaporodásához vezet a széles hatású rovarölő szerek használata is, amelyek kiirtják természetes ellenségeiket. A hasznos ragadozók támogatásával védekezhetünk a takácsatkák ellen is. A kártételt megelőzhetjük az ellenállóbb növényfajták termesztésével. Az üvegházakban öntözéssel és permetezéssel kell növelni a páratartalmat, szellőztetéssel csökkenteni a hőmérsékletet. A visszafogott nitrogéntrágyázás nem kedvez a takácsatkáknak. Az atkaölő szerek használata esetén fontos a hatóanyagok cserélgetése, mert a közönséges takácsatkák nagyon könnyen ellenállóvá válnak. Egyre kevesebb

Károsodott karalábé

atkaölő szer van forgalomban; zöldségfélékben a Floramite, a Nissorun, az Ortus (paradicsom) készítmények között válogathatunk. Érdemes ezért a kén-tartalmú szereket és az olajokat (Vektafid A) is bevetni az atkák gyérítésére.

Káposzta-levéltetű

A káposzta-levéltetű a keresztesvirágúak (káposztafélék, repce, pástortáska, mustár, retek, rezedá)

kártevője. A karalábén a káposzta-levéltetű száraz időben komoly károkat okozhat, különösen a fiatal növényeken. Károsításuk következtében kevesebb lesz a termés, romlik a minőség, csökken a a kifejlődött növények piaci értéke. A káposzta-levéltetűnek évente 10-15 nemzedéke van, a tojások a növényi maradványokon, gyomokon telelnek át. Az ősznyák márciusban kelnek ki, az első nemzedék levélszéltorzulást okoz. A nyáron kifejlődő szárnyas nőtények

Gyorsan szaporodik az erősen viaszos káposzta-levéltetű

más keresztesvirágúakra telepednek át. Az ivaros nőtény októberben repül vissza a káposztára, és áttelelő tojásait annak szárára, alsó leveleinek érzuigaiba helyezi el.

A levéltetvek megjelenésének, betelepülésének időpontját sárga színű, vizes tálcspáddal vagy sárga ragadós lapokkal állapíthatjuk meg. Ha lehetséges, kerüljük a növényvédelmi beavatkozást, hagyjuk a védekezést a hasznos élő szervezetekre. A kémiai védekezést a kártevők észrevételekor kell megkezdeni, rövid várakozási idővel rendelkező szerek használatával. Például Karate Zeon 5 CS (5-10 ml/10 l víz), Decis (1,5 ml/10 l víz), Kaiso Garden (4-8 g/10 l víz), Laser Duplo (5 ml/10 l víz) adagban. A káposztafélék viaszos levelén akkor tapad meg jól a permetlé, ha tapadásfokozó adalékanyagot is használunk.

Liszteske

A molytetvek (üvegházi molytetű és dohányliszteske) meleg- és páradelvelő rovarok, ezért elsősorban

üvegházban, fóliában károsítanak, szabadföldön nem képesek áttelelni. De a természetőberendezésből kirepülve a nyár második felében bármelyik kertben megtalálhatók. A levelek fonákán szívogatnak a lárvák és a kifejlett, apró fehér, lepkeszerű molytetvek. Van egy nyugvó fejlődési állapotuk is, amikor nem érzékenyek a permetezésre, viszont két parazitájuk, két fürkészdarázs jelenléte már meglátszik ezeken a viaszos lárvabölcsökön, a pupákon. Az egészséges pupák lapos, fehéres színű dombocsák a levélfonákon, a parazitáltak szinte feketék vagy áttetsző barnák. A liszteskék több veszélyes vírust terjesztenek, amelyek még nagyobb kárt okoznak, mint a rovarok szívogatása. A levéltetvekhez hasonlóan mézharmatot ürítenek, és ezen a ragacos bevonaton megtelepszik a korompenész. Hőmérséklettől függően évente akár 10-14 nemzedékük fejlődhet.

A szívókártevők természetes ellenségei a fürkészdarazsak is

Ragadós sárga lapokkal gyéríthető a számuk. Ilyen csapdát magunk is készíthetünk: sárga kartonlapot dugjunk egy átlátszó műanyag tokba, és a tokot kenjük be olajjal, amibe beleragadnak a kifejlett liszteskék és levéltetvek. A szabad forgalmú rovarölő szerek közül a cipermetrin, lambda-cihalotrin és acetamiprid hatóanyagú készítmények valamelyikével permetezhetünk ellenük, vagy könnyű nyári olajjal. A megfelelő hatás érdekében, főként káposztafélék esetében a permetléhez tapadásfokozó adalékanyag hozzáadása ajánlott. Használható ellenük a levéltetveknél ismertett Decis, a Sanium System (40-50 ml/10 l), valamint a Mospilan 20 SG (2,5 g/10 liter).